

ACORD

GOV/56/2011, de 22 de març, pel qual es declara festa tradicional d'interès nacional l'Encamisada de Falset.

Atès l'article 14.1 del Decret 389/2006, de 17 d'octubre, del patrimoni festiu de Catalunya, que disposa que el Departament de Cultura ha d'iniciar d'ofici la declaració de les festes i dels elements festius patrimonials o tradicionals d'interès nacional, a proposta de la direcció del Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana;

Atesa la Resolució del conseller de Cultura i Mitjans de Comunicació, de 2 de novembre de 2010, per la qual s'incoa expedient per a la declaració com a festa tradicional d'interès nacional l'Encamisada de Falset;

Atès que el Consell de la Cultura Popular i Tradicional el dia 3 de novembre de 2010 va emetre informe favorable sobre l'expedient de declaració;

Vistes les al·legacions presentades per les persones interessades, les quals han estat favorables a la declaració;

D'acord amb el que disposen l'article 6 de la Llei 2/1993, de 5 de març, de foment i protecció de la cultura popular i tradicional catalana i de l'associacionisme cultural i l'article 15 del Decret 389/2006, de 17 d'octubre, del patrimoni festiu de Catalunya;

Per tot això, a proposta del conseller de Cultura, el Govern

ACORDA:

- 1 Declarar festa tradicional d'interès nacional l'Encamisada de Falset i definir-ne les característiques, que consten en annex.
- 2 Inscriure la declaració de la festa al Catàleg del Patrimoni Festiu de Catalunya.
- 3 Publicar íntegrament al *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* aquest Acord, de conformitat amb el que preveu l'article 15.2 del Decret 389/2006, de 17 d'octubre, del patrimoni festiu de Catalunya i notificar-lo a les persones o entitats responsables de l'organització de la festa o dels elements, a l'ajuntament i al consell comarcal corresponents.

Contra aquest Acord, que exhaureix la via administrativa, es pot interposar recurs potestatiu de reposició davant el Govern de la Generalitat de Catalunya en el termini d'un mes, o bé, recurs contenciós administratiu davant el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya en el termini de dos mesos, a comptar, en tots dos casos, des de l'endemà de la publicació al *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* o des de l'endemà de la corresponent notificació.

Barcelona, 22 de març de 2011

GERMÀ GORDÓ I AUBARELL
Secretari del Govern

ANNEX*Característiques de la festa i dels elements festius*

L'Encamisada de Falset és de les celebracions més singulars que trobem a la Catalunya Nova, entre les corresponents a Sant Antoni. La vetlla de la diada del

sant al vespre i el mateix dia al matí –en l'actualitat, el dissabte i el diumenge més propers a la diada del 17 de gener–, els falsetans es vesteixen amb la indumentària tradicional per sortir, amb els animals i els carros ben guarnits, a tombar per la vila. La celebració es diferencia d'altres cavalcades dels Tres Tombs d'arreu de Catalunya pel rerefons llegendari que la motiva i per la forma com s'organitza i es desenvolupa actualment, amb una participació bàsicament local.

Els orígens llegendaris de la festa es situen a començaments del segle XVII i s'atribueixen a una victòria dels falsetans sobre tropes enemigues que tenien encercada la població, gràcies a un atac nocturn per sorpresa, entre la boira, en el que la gent del poble portava una camisa blanca per diferenciar-se. Una maniobra militar que es coneix, efectivament, amb el nom d'encamisada i que ha acabat designant diverses festes que tenen semblants arrels llegendàries.

Els elements de la festa de Sant Antoni (dimonis i carretilles, benedicció del penó i animals, carruatges, guarniments, vestuari...) que han arribat fins a l'actualitat són presents des de les celebracions del segle XIX i el nom d'encamisada va lligat a aquest tipus de manifestació des de principis del segle XX en documentació escrita. La festa es manté, sense altra interrupció que la guerra civil, i a partir de 1970 la denominació d'Encamisada engloba ja tot el conjunt d'actes festius relacionats amb Sant Antoni.

L'Encamisada comença el dissabte al migdia amb un repic de campanes i enlairament de coets anunciant la festa. A la nit, els participants amb les seves cavalleries i carros es reuneixen davant del celler de la Cooperativa. D'allí la desfilada, encapçalada pels dimonis i seguits per la banda de música, els carruatges petits i grans amb el carro del Sant, les cavalleries petites i tancant amb el Penó que porten els fadrins (els quintos de l'any) i damiselles va, cap a l'església. Aquest seguici amb els dimonis al davant té referències escrites de l'any 1885. La continuïtat del ball de diables falsetà a la festa de Sant Antoni –segons el model tradicional del Baix Camp i el Priorat– és un dels trets importants de la celebració que li afegeix valor patrimonial.

El diumenge al matí es fa la benedicció dels animals a la plaça de l'Església, on arriben carruatges i cavalleries procedents del mateix punt de concentració que el dia abans. En acabar l'ofici religiós es treuen les portadores amb els panets de Sant Antoni beneïts a la plaça, on els organitzadors els venen. Els panets tenen una gran acceptació, esdevenint un recurs per a finançar la festa. Tot seguit, cavalleries i carruatges continuen desfilant per la població i els més coratjosos porten en rua el sant a l'ermita situada a dos quilòmetres de la vila.

La participació a la festa és considerable, tant pel que fa a persones i colles que integren la desfilada –de Falset i també d'altres pobles de la rodalia– com al públic que hi assisteix.

La festa es organitzada pel Centre d'Estudis Falsetans que l'heretà de la Confraria de Sant Antoni als anys 60, quan s'incorporà la figura dels carros guarnits en senyal de festa i la participació de les noies, que fins aleshores no ho tenien permès. El gruix de la festa recau sobre les colles familiars o d'amistat que tenen com a objectiu preparar la seva participació a la diada en carros i animals propis o llogats. El manteniment d'una bèstia de tir durant tot l'any per poder sortir a l'Encamisada o, senzillament, la conservació d'un carro ben desat, que no es fa servir habitualment per cap altra celebració, són un bon símptoma de la importància que la festa té per als falsetans.

(11.075.114)